

ČESKÁ REPUBLIKA
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v plénu složeném z předsedy Pavla Rychetského a soudců Stanislava Balíka, Vlasty Formánkové, Ivany Janů, Vladimíra Kůrky, Dagmar Lastovecké, Jiřího Muchy, Jana Musila, Jiřího Nykodýma, Miloslava Výborného a Michaely Židlické v právní věci stěžovatelů 1) **Petra Cibulky** a 2) politické strany **Volte Pravý Blok www.cibulka.net**, se sídlem Janovského 15, Praha 7, o ústavní stížnosti proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2012 č. j. Vol 9/2012-62 a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 23. 11. 2012 č. j. MV-123483-8/VS-2012, a dále o návrhu, aby byla Ministerstvu vnitra uložena povinnost zaregistrovat odmítnutou kandidátní listinu stěžovatele, o návrhu na odklad konání voleb prezidenta republiky a o návrhu na zrušení některých ustanovení zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, takto:

Ústavní stížnost a návrhy s ní spojené se odmítají.

Odůvodnění:

I.

1. Dne 29. 12. 2012 byl Ústavnímu soudu doručen návrh na zahájení řízení o ústavní stížnosti ve smyslu § 72 odst. 1 zákona o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), jehož prostřednictvím se stěžovatelé domáhali, aby Ústavní soud zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 23. 11. 2012 č. j. MV-123483-8/VS-2012, jakož i na něj navazující usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2012 č. j. Vol 9/2012-62.

2. Shora uvedeným rozhodnutím ministerstva byla dle § 26 odst. 2 písm. d) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbě prezidenta republiky“), odmítnuta kandidátní listina stěžovatele č. 1) jakožto kandidáta na funkci prezidenta republiky z důvodu nesplnění podmínky uvedené v § 25 odst. 3 téhož předpisu, tzn. z důvodu nepřipojení petice podepsané nejméně 50 000 občany; stěžovatel předložil toliko 309 petičních archů obsahujících 319 podpisů. Stěžovatel č. 1) se poté obrátil na Nejvyšší správní soud s návrhem, aby byla ministerstvu uložena povinnost kandidátní listinu zaregistrovat, nicméně tento návrh byl výše citovaným usnesením Nejvyššího správního soudu zamítnut.

3. Stěžovatelé v ústavní stížnosti namítali, že napadená rozhodnutí byla vydána na základě protiústavního právního předpisu, který má diskriminační charakter, neboť nezaručuje rovné podmínky pro přístup občanů k funkci prezidenta republiky. Požadavek předložení petice s nejméně 50 000 podpisy dle stěžovatelů fakticky vylučuje nezávislé kandidáty, kteří nedisponují finančními prostředky na zajištění tak rozsáhlého sběru podpisů, a naopak nepřípustně zvýhodňuje kandidáty navržené parlamentními politickými stranami, jež tuto povinnost nemají. I kdyby některý z nezávislých kandidátů příslušný počet podpisů získal, odčerpá mu jejich sběr významnou část prostředků, které by mohl jinak vynaložit na volební kampaň, a tento pak nemůže kandidátům parlamentních politických stran rovnocenně konkurovat. Přitom poslanci a senátoři nemají k nominaci kandidátů na funkci prezidenta žádný mandát, neboť v době jejich zvolení, s výjimkou některých senátorů, přímá volba neexistovala. Zákon o volbě prezidenta republiky v rozporu s čl. 1, 6 a 22 Ústavy České

republiky brání občanům ve svobodném hlasování, neboť svou konstrukcí předem vylučuje řadu kandidátů, jimž by občané chtěli dát svůj hlas, a neumožňuje tak svobodnou soutěž politických sil. Počet 50 000 podpisů potřebných k úspěšné kandidatuře je extrémně vysoký, například v senátních volbách postačuje složení kauce 20 000 Kč; obdobně by mohlo být postupováno i u prezidentské volby. Jinou vhodnou alternativou by mohlo být získání přiměřeného počtu podpisů, tzn. 1000, stejně jako při založení politické strany. Stěžovatelé dále poukazovali na, dle jejich názoru, nedostatečnou kontrolu předložených petičních archů, kdy není ověřována ani pravost podpisů ani absence duplicit, tzn., nezkoumá se, zda se jedno a totéž jméno nevyskytuje u více různých kandidátů. Stěžovatelé vyjádřili přesvědčení, že jediným demokratickým způsobem kontroly by bylo zveřejnění petičních archů prostřednictvím internetu, aby si každý mohl ověřit, zda jeho jméno nebylo některými kandidáty použito bez jeho vědomí. Ověřování podpisů bylo kromě toho zatíženo logickou chybou, kdy ministerstvo při vyhodnocení kontrolních vzorků při odečítání podpisů vycházelo ze součtu chybovosti jednotlivých vzorků namísto stanovení chybovosti průměrné. Další protiústavní vadu zákona o volbě prezidenta republiky pak představovala nepřiměřeně krátká (dvoudenní) lhůta, v níž je třeba se obrátit na Nejvyšší správní soud. Stěžovatelé měli rovněž za to, že postup ministerstva představuje diskriminaci stěžovatele č. 1) z důvodu jeho světového názoru ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, a je rovněž v rozporu s dobrými mravy dle § 3 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

4. Ze všech těchto důvodů stěžovatelé navrhli, aby Ústavní soud uložil ministerstvu zaregistrovat kandidátní listinu stěžovatele č. 1) bez ohledu na protiústavní podmínku doložení 50 000 podpisů. Pokud by tak Ústavní soud neučinil, stěžovatelé požadovali, aby Ústavní soud zrušil „ustanovení zákona o volbě prezidenta republiky, která porušují Ústavou chráněná práva“, a aby odložil termín prezidentské volby do doby, než Parlament České republiky schválí příslušné změny tohoto předpisu.

II.

5. Rozhodnutím ze dne 30. 10. 2012, č. Org. 49/12, o atrahování působnosti, si plénum Ústavního soudu dle § 11 odst. 2 písm. k) zákona o Ústavním soudu vyhradilo rozhodovat mimo jiné o ústavních stížnostech směřujících proti rozhodnutí správního soudu ve věcech registrace, jde-li o volby do Parlamentu nebo o volbu prezidenta republiky. Z tohoto důvodu projednalo ústavní stížnost stěžovatelů plénum Ústavního soudu.

6. Ústavní soud se nejprve zabýval otázkou, zda byla ústavní stížnost podána včas, oprávněnou osobou a zda byla přípustná. Naplnění těchto podmínek shledal u stěžovatele č. 1), nikoliv již však u stěžovatelky č. 2).

7. Dle § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu může ústavní stížnost podat fyzická nebo právnická osoba, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím *v řízení, jehož byla účastníkem*, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem. Stěžovatelka č. 2) nebyla účastníkem řízení před ministerstvem ani před Nejvyšším správním soudem, její vztah k projednávané věci spočíval výlučně v tom, že stěžovatel č. 1) je jejím předsedou. Za těchto okolností dospěl Ústavní soud k závěru, že napadená rozhodnutí nejsou způsobilá se negativně promítnout do právní sféry stěžovatelky č. 2), proto její ústavní stížnost odmítl dle § 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu jako návrh podaný osobou neoprávněnou.

III.

8. Pokud jde o ústavní stížnost stěžovatele č. 1), ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu vymezuje kategorii zjevně neopodstatněných návrhů. Její podstatou je v zájmu racionality a efektivity jeho řízení posoudit „přijatelnost“ návrhu dříve než bude přistoupeno k vydání meritorního rozhodnutí formou nálezu. Jedná se o specifickou a relativně samostatnou část řízení, nemající zpravidla charakter řízení kontradiktorního, přičemž dospěje-li Ústavní soud k závěru, že se jedná o návrh, jehož neopodstatněnost je bez dalšího zřejmá, pak takový návrh usnesením odmítne.

9. Je třeba v první řadě podotknout, že stěžovatel ve své ústavní stížnosti v podstatě zopakoval argumentaci, kterou již uplatnil v řízení před Nejvyšším správním soudem, a to aniž by jakkoliv reagoval na odůvodnění usnesení tohoto soudu ze dne 13. 12. 2012 č. j. Vol 9/2012-62, v němž se Nejvyšší správní soud s jeho námitkami podrobně vypořádal. Stěžovatel ani v řízení před Ústavním soudem nikterak nezpochyboval, že nesplnil podmínku dle § 25 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky, resp. čl. 56 odst. 5 Ústavy České republiky, když společně s kandidátní listinou nepředložil petici obsahující nejméně 50 000 podpisů. Jestliže ministerstvo, resp. Nejvyšší správní soud, dospěly za těchto okolností k závěru o nezbytnosti odmítnutí registrace jeho kandidátní listiny, nelze jejich postupu nic vytknout. O neopodstatněnosti námitek stěžovatele stran odepření možnosti zúčastnit se volební soutěže svědčí ostatně i skutečnost, že stěžovatel nedoložil podporu své kandidatury ani v té míře, kterou sám označil za přiměřenou, tzn., nezískal ani 1000 podpisů. Další námítka stěžovatele, vážící se k tvrzeným chybám v zákoně o volbě prezidenta republiky či případně k postupu ministerstva při kontrole podpisů nebyly pro posouzení této věci podstatné, neboť tyto se nijak nevztahovaly k důvodu odmítnutí kandidátní listiny stěžovatele. Ústavnímu soudu proto nezbylo než ústavní stížnost stěžovatele č. 1) odmítnout jako zjevně neopodstatněnou dle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

10. Jestliže byla ústavní stížnost odmítnuta, sdílí její osud rovněž akcesorický návrh na zrušení ustanovení právního předpisu; Ústavní soud proto nevyzýval stěžovatele k upřesnění jeho neurčitěho petitu, neboť by to na výsledek řízení nemohlo mít žádný vliv. Ze stejného důvodu Ústavní soud odmítl i návrh na odklad konání volby prezidenta republiky. K projednání návrhu, aby Ústavní soud uložil ministerstvu povinnost zaregistrovat kandidátní listinu stěžovatele, nebyl Ústavní soud příslušný [§ 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu], neboť v tomto ohledu disponuje toliko kasační pravomocí.

11. Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti, aniž by byla splněna podmínka zastoupení advokátem (§ 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), neboť považoval za nevhodné vyzývat stěžovatele k obstarání právního zastoupení za situace, kdy by ani případné doplnění podání nemohlo na zjevné neopodstatněnosti návrhu nic změnit.

P o u č e n í : Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 4. ledna 2013

Pavel Rychetský v. r.
předseda Ústavního soudu